

Vijftien Jaren Malacologische Vereniging

Op 1 Juli 1949 zal het 15 jaar geleden zijn, dat de Nederlandse Malacologische Vereniging werd opgericht. De vraag, die nu en dan in de kring der leden gesteld wordt, is: moet deze datum ongemerkt voorbijgaan of zullen wij ter ere van dit heugelijke feit de bloemetjes i.c. de slakjes eens buiten zetten?

Lustra en herdenkingsfeesten zijn tegenwoordig aan de orde van de dag en het is inderdaad verleidelijk om in dit opzicht met de grote stroom mee te roeien door het houden van een feest. Het Bestuur heeft dit laatste evenwel, na amper overleg, van de hand gewezen. Mogelijk heeft het zich onbewust gespiegeld aan het inzicht van die wijze referendaris, die, toen hem ter ore gekomen was, dat een nog zeer jonge overheidsinstelling de viering van haar eerste lustrum had opgeluisterd met wijn en dans, bedenkelijk zijn wenkbrauwen gefronst had en hoofdschuddend het vermanende woord had gesproken: "Instellingen als deze tellen hun leeftijd slechts met eeuwen!"

Geen luidruchtig feestbetoon dus op de 15de verjaardag onzer Vereniging. Hoogstens een bijeenkomst met het karakter van een huiselijke reunie. Voor de feestnummers onder onze leden, die al visioenen hadden van een kroegjool, wellicht een desillusie. Geen receptie in plechtig mytiluskleed; geen bal costumé, waar in byssuszijde gehulde roemderzeetoten een statige polka dansen met doorluchtige sepia's in purper gewaad; waar coquette pareltjes een kinderballiet opvoeren onder het wakend oog van Parelmoer; waar een ingetogen myxas genoeglijk tussen elegante clausilia's aan de oesterbar zit te keuvelen over Lady Potamopyrga wier gade altijd op reis is; waar linksgewonden patella's en inversodonte arca's de ceremoniemeester tot wanhoop brengen; waarten slotte, bescheiden, in een hoekje van de zaal, een van nature retrospecte opisthostoma peinst over het verleden van de Vereniging. Inderdaad, er is aanleiding om even stil te staan en ons te bezinnen op de voorbije jaren. Misschien kunnen wij uit de in die tijd opgedane ervaringen een richtlijn voor de toekomst vinden.

Onze Vereniging is een weinig opvallend plantje in de hof van biologische zusterverenigingen, maar de wortel ervan is lang en reikt diep in het verleden. Want reeds in het begin van de achttiende eeuw was er in ons land, in Dordrecht, een vereniging van verzamelaars van "zee-horenkens". Over deze "Liefhebbers van Neptunus-Cabinet", zoals zij zich zelf noemden, schreef Valentijn ¹⁾ dat zij "ordentelyk, de eerste Woensdag in ieder Maand, 's Winters ten twee, en 's Somers ten drie uren na de middag" bijeenkwamen, "om elkanders Cabinetten, met 't geen daar ondertusschen mogt by gekomen zyn, te zien, en om dan over die Liefhebbery; tot verder uitbreiding, en opheldering der zelve, met malkanderen te spreken". Hoe lang deze malacologische vereniging heeft bestaan, is ons niet bekend. De fakkel echter die zij ontstoken heeft, is door een estafette van liefhebbers en biologen door de achttiende en negentiende eeuw heen tot over de drempel van ons tijdperk gebracht. Toen werd in 1915 het Comité ter Bestudering van de Molluskenfauna van Nederland (Mollusken-Comité) opgericht; en twee decennien later eindigde de "praehistorie" van onze Vereniging en begon de eigenlijke historie.

¹⁾ Oud en Nieuw Oost-Indiën, 1726; zie BASTERIA, 1937, Vol. 2, no. 4, p. 64.

Volgens de in het archief beschikbare gegevens dateert het plan tot (her)oprichting van een vereniging van schelpenliefhebbers van Juli 1933, toen de heer Vlietstra, met vacantie op Texel, het denkbeeld met de heer Kraai besprak. Terug in zijn woonplaats zocht de heer Vlietstra contact met enkele hem bekende molluskenverzamelaars, onder wie de heren Pouderoyen en Geerts. Na een oriënterende bespreking in het Zoölogisch Laboratorium te Leiden, spande dit trio zich in, anderen voor het plan warm te maken. De stapel correspondentie uit die tijd bewijst met hoeveel geestdrift er aan de realisering van het denkbeeld werd gewerkt. Velen die belangstelling voor mollusken hadden, gaven in beginsel blijk van hun adhaesie. Dat er niettemin een jaar overheen ging alvorens tot definitieve oprichting van de Vereniging werd besloten, is een bewijs dat de initiatiefnemers niet over één nacht ijs gegaan zijn. Er moesten verschillende bezwaren uit de weg geruimd worden alvorens de grootste gemene deler van de opvattingen der belanghebbenden was bepaald. Terecht wees een scepticus in een zijner brieven op de bezwaren om tot behoorlijke samenwerking te komen, daar de op te richten vereniging, indien zij zowel aan amateurs als aan vakbiologen plaats zou moeten bieden, zeer heterogeen zou zijn. Een der moeilijkheden bleek de naam te zijn. Sommigen voelden het meest voor het epitheton "Conchyologische", anderen gaven de voorkeur aan een "Malacologische" Vereniging. Met andere woorden: moest de Vereniging op een biologisch smalle of brede basis gefundeerd worden, moest zij alleen een club van schelpenliefhebbers zijn of diende zij haar belangstelling ook te richten op andere, door amateurs weinig geëxploreerde sectoren der Molluskenkunde? Het pleit voor de brede visie van het merendeel der voorttrekkers, dat de laatste naam ten slotte gezegevierd heeft.

Niettemin was het voorlopige werkplan, zoals uiteengezet in de circulaire, welke aan een groot aantal belangstellenden werd toegezonden, door zijn formulering en door de nadruk die het op het faunistisch onderzoek legde, nog tamelijk beperkt. Voorop stond de inventarisatie van de molluskenfauna van Nederland en het nagaan van de verspreiding der hier voorkomende soorten. Verder: catalogisering van de palaeontologische vondsten, en ten vierde: het verzamelen van gegevens omtrent oecologie en biologie der Nederlandse mollusken. Stellig was dit schema zo opgesteld om niet meteen al de liefhebbers af te schrikken. De in 1948 aangenomen statuten gaan evenwel veel verder, waar in art.2 staat: "De Vereniging stelt zich ten doel de beoefening, bevordering en verbreiding van de malacologie, met al hetgeen daarmee samenhangt en verband houdt".

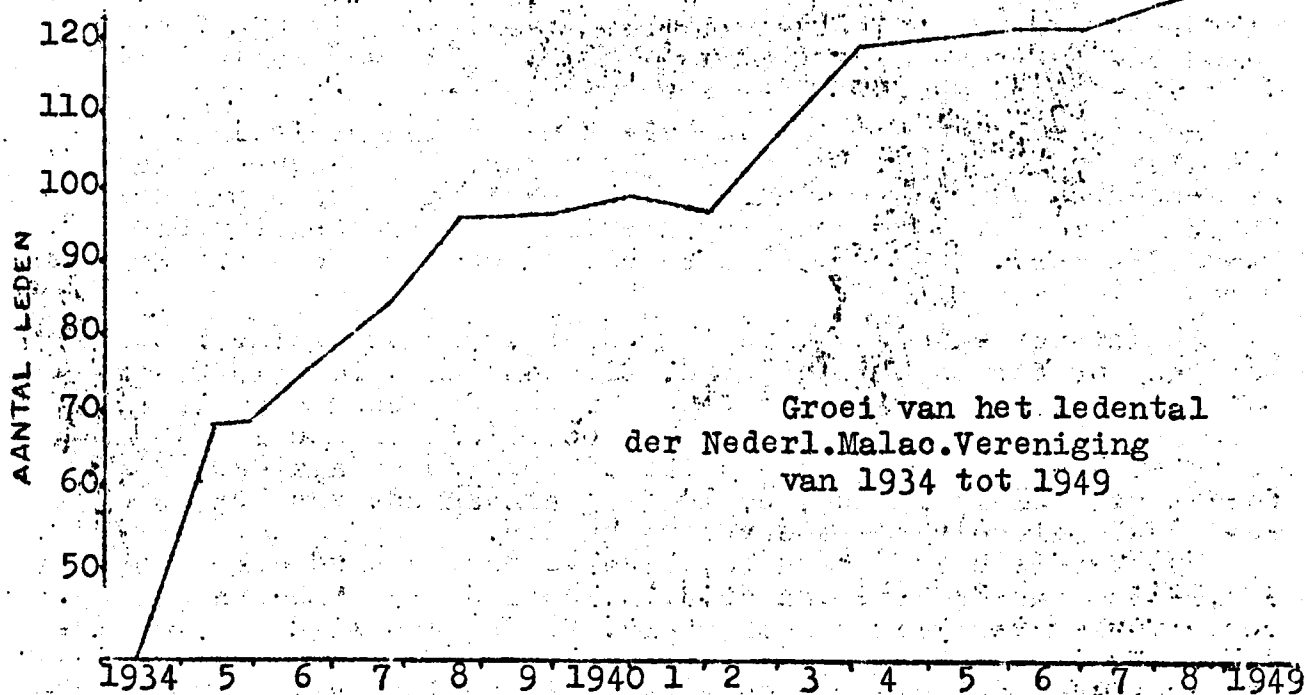
Op 26 Mei 1934 kwamen enkele door de heer Pouderoyen geïnviteerde belangstellenden te Oegstgeest bijeen en besloten 1 Juli 1934 de "NEDERLANDSCHE MALACOLOGISCHE VEREENIGING" op te richten. In het voorlopig bestuur namen zitting de heren dr. J.Th. Henrard, voorzitter; dr. F.P. Koumans, secretaris; C.O. van Regteren Altena, penningmeester; L.P. Pouderoyen, ondervoorzitter, en A. Vlietstra en S.J. Geerts, leden. Daar door geen der aspirant-leden tegencandidaten gesteld of bezwaren ingebracht waren, promoveerde het voorlopige bestuur met ingang van 1 Juli 1934 tot permanent bestuur, en wel met een min of meer autonoom karakter. Gezien het feit, dat een groot deel der toegetreden leden uit amateurs bestond, die in hun liefhebberij leiding nodig hadden, was dit laatste op zich zelf niet zo vreemd. Wel baart het enige verwondering, dat men zonder richtlijnen, in de vorm van statuten of een reglement, in zee ging. Juist het heterogene karakter der Vereniging moest in dit opzicht een ernstig memento zijn.

Wat de eerste twee punten van het voorlopige werkplan betreft, kruiste de nieuwe Vereniging het pad van het reeds 20 jaar oude Mollusken Comité. Dit Comité, dat uit enkele eminente biologen bestond, had reeds vele duizenden vindplaatsgegevens in een kaart-catalogus verzameld en zodoende pionierswerk verricht in Nederland.

Het mag de buitenstaander wellicht wat verwonderen, dat deze twee lichamen 15 jaren naast elkaar voortbestaan hebben zonder dat hun activiteiten werden gecoördineerd. Wel werd er in den beginne contact gezocht, doch een positief resultaat blijkt dit niet te hebben opgeleverd. De oorzaak hiervan is, enerzijds ongetwijfeld het weinig spectaculaire karakter van het Mollusken-Comité, waardoor velen in de waan verkeerden, dat het slechts een latent bestaan leidde, anderzijds mogelijk ook een overmoedig enthousiasme van de jonge vereniging, die haar eigen weg wilde kiezen. En ten derde misschien ook, aanvankelijk een verschil in wetenschappelijke standing. Het is een verheugend feit, dat de zo zeer gewenste coördinatie thans, na 15 jaar, in beginsel tot stand gekomen is, nu het Mollusken-Comité zich bereid verklaard heeft zich als werkgroep in de Nederlandse Malacologische Vereniging in te schakelen.

Het eerste levensjaar van de Vereniging richtte de werkzaamheid van het Bestuur zich voor een belangrijk deel op de werving van leden. Op ruime schaal werd aan de oprichting, het doel en de werkwijze van de Vereniging bekendheid gegeven. In verschillende binnenlandse tijdschriften verschenen berichten; zusterverenigingen in het buitenland, redacties van malacologische tijdschriften en musea werden op de hoogte gebracht. Diverse vooraanstaande malacologen in den vreemde gaven blijk van hun waardering.

De groei van het aantal leden blijkt duidelijk uit de hieronder afgebeelde grafiek. Bij de oprichting telde de Vereniging 33 leden. Stellig niet het minst door de geestdriftige en ervaren leiding van de toenmalige voorzitter en de activiteit van de secretaris, een activiteit die uit de nog in het archief aanwezige correspondentie blijkt, steeg de curve snel.

Een jaar na de oprichting was het aantal leden reeds meer dan verdubbeld. In Januari 1940 werd het honderdste lid ingeschreven: Mr. G. W. A. de Veer. Bij gelegenheid van dit heugelijke feit werd hem een serie jaargangen van het tijdschrift BACTERIA ten geschenke aangeboden. Een kleine inzinking toonde de curve in het begin van de oorlog. Dat het aantal toen niet sterk verminderde, is, de zorgvolle tijdsomstandigheden in aanmerking genomen, verwonderlijk. Na de geringe depressie in 1941, steeg het ledental weer geleidelijk. De stijging begon toen de heer Loosjes het secretariaat op zich nam en bleef voortduren tot het tijdstip, dat hij helaas, door zijn drukke werkkring daartoe genoopt, in 1948 het abactiaat neerlegde. Deze opgaande lijn is het beste getuigschrift van zijn arbeid voor de Vereniging. Daarvoor alsnog aan hem en aan zijn stille vennoot een eresaluut!

De groei van de Vereniging is niet louter een kwestie van inschrijving van nieuwe leden geweest. Het totale aantal personen, die zich in deze vijftien jaar als lid opgaven, bedraagt ongeveer 220. Het huidige aantal leden is om en bij de 130. Bij verscheidenen was de liefde voor de slak gelijk een eendagsbloem, die spoedig verlept en geen zaad nalaat. Bij anderen waren het financiële omstandigheden, die tot opzegging van het lidmaatschap noopten. Enkele van deze laatsten blijken niettemin ijverige beoefenaren van de malacologie te zijn gebleven. Dit stemt tot vreugde. De Vereniging hoopt de geestelijke band met hen te bewaren. Er is één lid, dat met tussenruimten van enkele jaren twee keer gedwongen was zijn lidmaatschap op te zeggen, doch zich, zodra de omstandigheden weer te zijn gunste waren gekeerd, voor de derde maal aanmeldde. Indien er ooit een malacologische medaille in goud wordt uitgereikt, heeft hij er een verdiend met de inscriptie "trouwgraad vijf", de hoogste onderscheiding in de malacosociologie!

Over de tegenwoordige samenstelling van het ledencorps zijn nog twee bijzonderheden op te merken. Ten eerste, dat gerekend over het jaar van aanmelding als lid, de "lichting '34" met 21 leden, oftewel 15 procent, relatief het sterkst is vertegenwoordigd. Hierna volgt 1946 met 11 procent. Ten tweede - en dit is nog belangrijker - dat één derde gedeelte van het huidige ledencorps eerst lid werd na 1 Januari 1946. Het merendeel hiervan is amateur. Deze sterke "verjonging" van de Vereniging is een belangrijke factor bij het vaststellen van het beleid van het Bestuur. Zij kan een richtsnoer zijn bij het opstellen van programma's voor ledenvergaderingen en wetenschappelijke bijeenkomsten, het uitschrijven van excursies naar plaatsen, die vele seniores als "oude kost" plegen te beschouwen, en bij de vaststelling van vorm en inhoud van het Correspondentieblad.

Het Bestuur bestond aanvankelijk uit 6 leden. In 1938 werd het uitgebreid tot 7. De eerste jaren rustte het secretariaat op de schouders van één bestuurslid. De werkzaamheden namen echter dermate toe, dat een verdeling hiervan over twee bestuursleden wenselijk werd. Sedert 1938 werd daarom een tweede secretaris benoemd.

In October van het oprichtingsjaar verscheen het eerste nummer van het Correspondentieblad. Dit was een belangrijke stap in de richting van een nauwer contact tussen de leden onderling. Zelf herinner ik mij nog heel goed met hoeveel interesse ik dit nummer bestudeerd heb, en hoe gaarne ik, als beginnend amateur in het domein der schelpenkunde, de leiding aanvaardde van hen, die al een rijke malacologische ervaring hadden.

Het eerste nummer bevatte, behalve bestuursmededelingen, een artikeltje van de hand van dr. J. Th. Henrard over "Het vangen en conserveeren van kleine mollusken". Verder een bijdrage van dr. F. P. Koumans over "Het kweken van mollusken", en ten slotte nog enkele korte mededelingen en vragen. In de loop van zijn ontwikkeling is het Correspondentieblad steeds in de eerste plaats een mededelingenblad van het Bestuur gebleven, voornamelijk doordat de bijdragen van leden slechts sporadisch binnenkwamen of weinig ruimte innamen. Wellicht heeft het meer aspecten. Ik hoop hierop binnenkort uitvoerig terug te komen.

Binnen een jaar verschenen drie afleveringen van het Correspondentieblad. Terecht kan men zich afvragen door welke goocheltoer het Bestuur hiertoe in staat was, in aanmerking genomen de zeer lage contributie van f 1.- per jaar. Dat dit laatste omhoog moest, werd spoedig duidelijk, doch eerst in 1947 werd besloten de contributie op f 2.- per jaar te brengen.

Een belangrijk nummer van het Correspondentieblad was de in December 1937 verschenen dubbele aflevering 9/10, waarin het nauwkeurig door het Bestuur uitgewerkte plan tot kaartering van de Nederlandse molluskenfauna werd ontvouwd. Bij de voorbereiding hiervan heeft vooral de heer Geerts zich zeer verdienstelijk gemaakt.

Op 20 en 21 Juli 1935 werd te Leiden de eerste algemene ledenvergadering gehouden. In de betreffende convocatie droeg deze bijeenkomst de plechtige naam "Congres", een naam die helaas een kort leven in de terminologie van de N.M.V. heeft gehad. Waarschijnlijk verwachtte het Bestuur dat de leden in dichte drommen naar de sleutelstad zouden samenstromen. Doch in dit opzicht bleken de verwachtingen te hoog gespannen te zijn geweest. Een grotere deelneming van de leden aan vergaderingen en excursies was toen reeds, en is het thans nog, een vrome wens van het Bestuur.

Op de presentielijst van deze eerste vergadering komen de volgende namen voor: de dames Van Benthem Jutting, De Graag en Siemens, de heren Blöte, Brandhorst, Geerts, Henrard sr en jr, Knock, De Koning, Koumans, Lacourt, v.d.Maaden, Müller, Nauta, Pouderoyen v.Regteren Altena en Vlietstra. Van deze zijn er twaalf thans nog lid.

Een belangrijk moment in het verenigingsleven vormde de tijdens deze vergadering door de leden Blöte en Brandhorst gestelde vraag of het mogelijk zou zijn een eigen malacologisch tijdschrift uit te geven. Het Bestuur heeft zich de daarop volgende maanden in de raadskamer teruggetrokken en reeds in het Correspondentieblad van October 1935 verscheen de mededeling, dat er besloten was over te gaan tot de uitgave van een tijdschrift, getiteld BASTERIA. Het zou in vier afleveringen per jaar verschijnen met een totaal van 64 bladzijden. De redactie werd opgedragen aan dr. J.Th.Henrard en dr.F.P.Koumans. De prijs werd vastgesteld op f 2.- per jaargang voor leden en f 2.50 voor niet-leden.

In Februari 1936 verscheen het eerste nummer. In de in het Nederlands, Frans, Engels en Duits gestelde inleiding werd bekend gemaakt, dat in het tijdschrift artikels zullen worden opgenomen "over mollusken in de uitgebreidste zin, d.w.z. zoowel op faunistisch alsook op systematisch, anatomisch, physiologisch, oecologisch en biologisch gebied". Verder bevat het een "Korte levensbeschrijving van Dr.J.Baster, naar wien dit tijdschrift is genoemd" en een bijdrage, getiteld "Turbo stagnalis Baster, een nomenclatuurschets", beide van de hand van dr.Henrard en dr. Koumans. Voorts een artikel van Mej.van Benthem Jutting "Over de Anomia's of Paardenzadels van het Nederlandsche strand", en van dr. J.Th.Henrard "Over albinisme bij Gastropoden I". Dit goede en gevarieerde begin is zonder twijfel van invloed geweest op het aantal abonné's, dat reeds toen werd ingeschreven.

Dat de auteurs voor hun bijdragen niet anders dan met overdrukken gehonoreerd werden, spreekt wel van zelf. De beperkte middelen van de Vereniging echter noodzaakten de redactie aan auteurs die hun bijdragen illustreerden, een gedeelte van de clichékosten in rekening te brengen. Ideaal was deze toestand allerminst. Op instigatie van de ledenvergadering werd daarom in 1936 besloten een clichéfonds te stichten, dat uit vrijwillige geldelijke bijdragen van leden zou bestaan en dat tot doel zou hebben subsidies te verlenen "aan auteurs, voor wie het betalen van één of meer clichés bezwaarlijk is". De eerste jaren gaf dit clichéfonds inderdaad een steun in de exploitatie van het tijdschrift. Geleidelijk echter kwinde de belangstelling van de leden voor dit fonds, dat ten slotte in 1941 "de facto" ter ziele ging.

Tot de oorlog toe is de redactie erin geslaagd BASTERIA in 4 afleveringen per jaar het licht te doen zien. Het uitbreken van de oorlog verbrak het contact met het buitenland, waardoor een aantal abonnementsgelden niet geïncasseerd kon worden. Om financiële redenen werd besloten, het tijdschrift in twee dubbele afleveringen per jaar te doen verschijnen. Met veel moeite en ondanks stijgende drukkosten kon deze frequentie, uitgezonderd in het laatste oorlogsjaar, worden gehandhaafd. Het einde van de oorlog bracht in dit opzicht geen verlichting. De drukkosten waren tot meer dan het dubbele van de vooroorlogse prijs gestegen. Een aanzienlijke verhoging van de abonnementsprijs was onvermijdelijk. De leden vergadering van 23 Maart 1946 besloot hiertoe over te gaan. De prijs van een abonnement werd toen gefixeerd op f 5.-

voor leden en f 5.50 voor niet-leden. Door persoonlijke offers en door subsidies van enkele culturele en commerciële instellingen kreeg de balans van BASTERIA, die sedert 1939 een nadelig saldo had getoond, een aanmerkelijk gunstiger aspect, zodat wij hopelijk de eerstkomende jaren geen financiële zorgen ten aanzien van ons tijdschrift behoeven te hebben. Hoewel het gebruik gebleven is, dat auteurs van lange artikelen een bijdrage in de drukkosten leveren, is dit, voorlopig althans, niet meer een conditio sine qua non. Zowel voor redactie als auteurs een verblijdend feit!

De financiële positie van de Vereniging is dus vrij gunstig; het aantal leden wordt groter. Dit stemt optimistisch. Doch het is niet de hoofdzaak. Het zijn slechts de voorwaarden voor de verwezenlijking van het doel dat de Vereniging nastreeft, een doel dat op ideëel niveau ligt, en waarvan bijvoorbeeld het gehalte van BASTERIA eerder een maatstaf is.

Een critische opmerker horen wij vragen: "En hoe staat het ook weer met het bezoek van de leden aan vergaderingen en de deelneming aan de jaarlijkse excursies?" - Soms goed, vaak ook teleurstellend. - Maar wij geloven niet dat het als criterium van de belangstelling der leden voor de molluskenkunde en voor de Vereniging genomen mag worden. De leden wonen verspreid in het hele land en voor velen vormen de aan vergaderingen en excursies verbonden kosten een onoverkomelijke hinderpaal, vooral in de naoorlogse jaren. Daartegenover zijn er genoeg bewijzen van gestadig toenemende belangstelling. Allereerst de vele individuele excursies, die steeds nieuwe feiten opleveren. Dan de omstandigheid dat niet minder dan 29 leden een of meer wetenschappelijke bijdragen hebben geleverd in de tot nu toe verschenen twaalf jaargangen van BASTERIA. Verder de bijeenkomsten en "contactavonden" die op initiatief van te Rotterdam en Den Haag wonende leden gehouden worden. Deze bijeenkomsten worden niet "georganiseerd" en hebben ook niet de pretentie te streven naar de vorming van afdelingen. Zij missen elk karakter van een "vergadering"; hun bekoring is juist de improvisatie. Zij zijn bedoeld om leden uit eenzelfde stad met elkaar in contact te brengen en gelegenheid te geven tot het wisselen van gedachten over malacologische onderwerpen. Zij vinden na gezamenlijk overleg plaats ten huize van medeleden. De geestdrift die van deze bijeenkomsten uitstraalt blijkt aanstekelijk te zijn; want verschillende introducés hebben zich opgegeven als lid der Vereniging.

Het merendeel der leden woont in de provincies Noord- en Zuid-Holland. De zorgenkinderen van het Bestuur zijn zij die buiten deze provincies wonen. In veel gevallen belet de afstand hen om persoonlijk aan het verenigingsleven deel te nemen. Hun enig contact is vrijwel het Correspondentieblad en, voorzover zij daarop geabonneerd zijn, het tijdschrift BASTERIA. Het Bestuur streeft er naar de jaarlijkse excursies steeds in een ander deel van het land te houden; voorts tracht het het Correspondentieblad vaker te laten verschijnen dan tot voor kort het geval was. Doch voldoende is dit niet. Is het denkbeeld van enkele regionale contactbijeenkomsten per jaar, in bijvoorbeeld Zeeland en Gelderland, niet iets dat voor verwerkelijking vatbaar is?

En nu wij toch toekomstmuziek componeren, waag ik het er nog een thema in te verwerken nl een nauwere samenwerking met onze Zuiderburen. De vorige eeuw reeds bestond er in België een malacologische vereniging, die zich echter in de loop der jaren metamorfoseerde tot een instelling met voor een groot deel geheel andere doeleinden. België telt vele natuurliefhebbers, doch slechts weinigen van hen zullen bekend zijn met de malacologische schatten van hun land, terwijl zij wat zoetwatermollusken betreft, geen rijker excursiegebied kunnen wensen dan de Lage Landen. En vele Nederlandse molluskenliefhebbers wachten ongeduldig op het moment, dat onze Zuidgrens zal worden opengeboken en zij op ontdekkings-tocht kunnen gaan in landschappen die ons land niet kent. Reeds enkele Belgen zijn lid van de Vereniging. Wij hopen dat dit aan-

tal gestadig zal groeien. Zulks in het voordeel van het malacologisch onderzoek in beide landen.

De Vereniging heeft moeilijke tijden gekend. Soms waren de zorgen van materiële aard. Soms ook spraken zij voort uit haar heterogeniteit; dan moesten er plooiën glad gestreken worden.

Ook de oorlog heeft haar zwaar beproefd. Door het schrikbewind van de bezetter waren bijeenkomsten en excursies op den duur uitgesloten. Het verenigingsleven werd verlamd. De Penningmeester, de heer Van der Maaden, werd wegens illegale arbeid, in Scheveningen opgesloten en later naar het concentratiekamp Sachsenhausen weggevoerd. De Voorzitter, dr. Henrard, trof een noodlottig ongeluk, waardoor lange tijd absoluut verlies van gezichtsvermogen dreigde. En in het laatste oorlogsjaar, toen hier hongersnood heerste, had ieder persoonlijk zoveel zorgen, dat het verenigingsleven volkomen op de achtergrond raakte. Toen na de wapenstilstand het contact werd hersteld, bleek het droeve feit, dat enkele leden op het appél ontbraken. De heren A.C.C. Hoogermolen, G.K. Monnickendam en ir. A.H. Schelling kwamen nimmer uit de concentratiekampen terug.

Maar ook in andere opzichten heeft de oorlog diepe sporen nagelaten. De fundamentele vraag of wetenschap en politiek te scheiden zijn, gedurende de bezetting rigoureus aan de orde gesteld, vroeg ook in onze kring om een antwoord. De Vereniging heeft haar houding bepaald en na de bevrijding de consequenties ervan aanvaard. Er rijst echter een tweede probleem, hetwelk ieder, die niet achteloos voorbijgaat aan de grote gebeurtenissen van deze tijd, bezig houdt en beklemmt: hoe zwaar moeten de ervaringen van het verleden wegen bij het vaststellen van onze koers voor de toekomst? Het ontwijken van een antwoord schept onzekerheid, die remmend werkt op ontwikkeling. Een symptoom hiervan is gereserveerdheid jegens velen, in binnen- en buitenland, wier houding wij afkeurden of wier taal of nationaliteit ons antipathiek is, maar ook wier levensomstandigheden en problemen ons onbekend zijn. Moge het hun, die in de toekomst verkozen worden om het beleid van de Vereniging vast te stellen, gegeven zijn een wetenschappelijk en historisch te verantwoorden gedragslijn te vinden.

Zoals iedere Vereniging telt ook de onze gevogelte van velerlei vleugel. Maar wat alle leden gemeen hebben is hun belangstelling voor de molluskenkunde. Deze gemeenschappelijke noemer moeten wij steeds in het oog houden. Laten wij ons in het verenigingsleven niet laten afleiden door bijkomstigheden, want "le détail est la vermine qui ronge aux grandes choses".

Met begrip voor elkaars persoonlijke tekortkomingen en waardering voor elkanders malacologische arbeid gaan wij de volgende mijlpaal tegemoet!

J.G.J.K.